

"Kuidas vältida Eesti muutumist vaid mõnda suuremasse linna koondunud riigiks?" küsis president Toomas Hendrik Ilves, esinedes täna linnade ja valdade päevade avamisel Tallinnas.

Tema sõnul võib inimeste mure väljenduda esmapilgul väikestes asjades, nagu Virtsu sularahaautomaadi võimalik sulgemine, kuid tegelikult on ka see seik osa suurest küsimusest, kuidas tagada maapiirkondades selline elukeskkond, kus inimesed saavad ja tahavad elada.

"Teame, et kaugel asuv töökoht ei ole töökäijale odav. Riik peab läbi oma asutuste ja ettevõtete soodustama töökohtade olemasolu ja loomist väljaspool suuri linnu. On see siis riigi ametiasutuste säilitamine maakonnakeskustes või riigile kuuluvate ettevõtete teenuste toetamine. Ametiasutused saavad oma osakondi maakonnakeskustes alles hoida, kui tänapäeva infotehnoloogia võimalusi kasutades suunavad sinna töö, mida ehk soovitaks muidu koondada näiteks Tallinnasse," rääkis president Ilves. "Riigil tuleb aidata lahendada ka olukord, kus vajalike töökohtade loomine maal jääb energiafirmaga liitumistasude taha, sest need ei ole alustavale ettevõtjale lihtsalt jõukohased."

Kõigil inimestel on põhiseaduslik õigus väarikale äraelamisele, abile puuduse ja tervisemurede korral, samuti turvalisusele, olgu see siis küsimus politsei või päästjate kohalejõudmisest. See tähendab, et ka suurtest keskustest väljaspool elavaid inimesi ei tohi üksi ja hätta jätta, rääkis riigipea.

"Kordan ennast, sest olen veendunud ja nõudlik: riik ei saa riigist ära kaduda," kinnitas president Ilves.

Ta meenutas Riigikohtu 2010. aasta otsust, et tuleb leida mõistlik ülesannete jaotus riigi ja omavalitsuste vahel, ning eraldada kõikide riigi ülesannete täitmiseks valdades ja linnades vajalik raha, lisaks sellele ka piisavalt vahendeid olemuselt omavalitsuslike ülesannete täitmiseks.

"Kas see kohtuotsus on tänaseks täidetud? Sisuliselt ei ole. Olen kuulnud, et kohaliku omavalitsuse reformi asemel, see tähendab ülesannete revisjoni, uuele ülesannete jaotusele vastava rahastamiskorra ja vajadusel ka piiride muutmise asemel on hoopis kokku lepitud

status quo säilitamises. Kardan, et see on lühinägelik," ütles riigipea.

"Tuletan meelde: kohaliku elu küsimus on niisugune küsimus, mille lahendamine on kõige otstarbekam linna või valla piires. Aga see ei puuduta näiteks kaasaegse gümnaasiumihariduse korraldust, mis on enamikele omavalitsustele väga keeruline või käib üle jõu. Siin kutsun ma riiki hariduse peremehena asjalikule koostööle omavalitsustega, et leida parimad ja targemad lahendused," kõneles president Ilves. "Kuid teisalt ei suuda ma mõista omavalitsust, kes kurdab raha vähesust kohalike probleemide lahendamiseks, kuid samas alustab laia levikuga telekanalile sarnast kallist meediaprojekti. See on oma elanike maksutulu raiskamine."

Linnade ja valdade huvides ei ole mitte üksnes saada riigilt raha juurde, vaid ka erinevate kohustuslike ülesannete mõistlik jaotamine riigi, omavalitsuste ja nende erinevate koostöövormide vahel, ütles riigipea.

"Eesmärk on ja peab olema palju laiem – hea elukeskkond, mis ulatub võimalikult paljudesse paikadesse üle Eesti. Kvaliteetne ja kättesaadav avalik teenus on vaid osa sellest. Siin on üheks võimaluseks koostöö omavalitsuste vahel maakonna sees ning üle maakonna piiride. Aga kindlasti ka riigi ja kohalike omavalitsuste vahel meie inimeste paremaks teenindamiseks," sõnas president Ilves.

Ta pakkus omavalitsusjuhtidele edasimõtlemiseks idee loobuda nõudest, et kõik vallad ja linnad täidavad üksinda ühtesid ja samu ülesandeid, sõltumata oma asukohast, rahvastikust, taristust.

"Ühelt poolt pole mõnes vallas osade teenuste järele mingit vajadust, teisalt ei ole mõnede teenuste osutamine vallal üksinda mõeldav kas põhjusel, et pole kompetentseid töötajaid või napib raha. Niisiis on minu arvates vaja põhimõttelist ja sisulist, mitte pelgalt kosmeetilist omavalitsuskorralduse muudatust," ütles riigipea. "Eesmärk on lihtsalt sõnastatav: iga valla- ja linnavalitsus peab olema omamoodi mõtte- ja kompetentsikeskus. Mõistagi mitte üksi, vaid koos naabervaldade, riigi ja vabakonnaga."

Vabariigi Presidendi Kantselei
avalike suhete osakond
tel 631 6229